Tiszasziget lemondhat az első helyről – Zsírfarú lelőhelye újra nevezetes lesz

Gyálánál van a mélypont

Ettől a sorompótól számítva három kilométernyi sártenger választott el tegnap bennünket az ország legmélyebb pontjától. Szatmári József terepjárója sem tudott megbirkózni az úttalan úttal *Fotó: Segesvári Csaba*

Tiszasziget határában mérték az ország legmélyebb pontját – eddig. Nemrégiben Szatmári József szegedi geoinformatikus korszerű műholdas műszerekkel kimutatta, hogy a legmélyebb pont mégsem Tiszasziget, hanem a Szegedhez tartozó Gyálarét határában található. Az új mélypont helye már eddig is nevezetes volt – a Lúdvári Vénuszról.

Mégsem Tiszaszigeten, hanem Szeged déli határában, a gyálai mezőn található az ország legmélyebb pontja. Ezt a legkorszerűbb geodéziai műholdas helymeghatározó mérések mutatják. A tényt a szegedi egyetem természeti földrajzi és geoinformatikai tanszékének adjunktusa, *Szatmári József* erősítette meg.

Lapunkban márciusban írtuk, hogy a megye legmagasabb pontja az öttömösi Szerelem-domb 127,8 méterrel van a tenger szint felett, a legmélyebb pedig, Tiszaszigetnél, 75 méterrel.

– Belvizek kutatásával, domborzatmodellezéssel foglalkozom. A Tisza szabályozása után állapíthattak meg először ilyen mélypontot, mert addig a folyó vándorolt, és a hordalékával állandóan változtatta a domborzatot – mondja a geoinformatikus és mutatja a mérési térképeit. Logikusan mindig is a déli határszél felé volt a legmélyebb terület, azért folyik erre a Tisza. A legmélyebb pontot a hetvenes években Tiszaszigetnél jelölték ki – 75,8 méterrel a tengerszint felett. Az útikönyvekben is így szerepelt. Nagyjából tíz éve, ahogy a műszerek egyre precízebben mértek, lehetett pontosítani, hogy pontosan merre is „lejt" az ország. A legújabb adatokat a műholdas mérőeszközök, a GPS-ek szolgáltatták.

Szatmári József kimutatta, hogy Tiszasziget az eddig mértnél valójában egy méterrel magasabban fekszik: 76,7 méteren. A legmélyebb pont pedig nem a folyó jobb partján van, hanem a másikon, Szeged határában, a Tisza és a gyálaréti holtág között, Lúdvárnál. Méghozzá 75,8 méteren, azaz ugyanolyan „magasan", mint amennyit korábban Tiszaszigetnél mértek.

Tiszasziget évtizedek óta büszkélkedik vele, hogy ott van Magyarországa legmélyebb pontja. *Bodó Imre* polgármester kopjafát is állíttatott a határban. Ez 1998-ban történt, amikor a helység első embere lett. A kopjafa mellett emlékkő is hirdeti a „legséget". A mélypont kedvelt kirándulóhely. Biciklisek és buszos turisták keresik fel, nyugdíjasklub tartja ott kihelyezett üléseit. Kiépített út híján esős időben nehezen megközelíthető, ezért a polgármester már tervet is készíttetett az útépítésre. Tegnap arról kérdeztük, miként érinti őt és a tiszaszigetieket, hogy az új mérések szerint Szeged mélyebbre van náluk.

– Remélem, a mélypont marad ott, ahol eddig volt. És megmarad nekünk mint látványosság és kirándulóhely – mondta. Ez a dolog érzelmi része, fűzte hozzá, de döntsenek a tények. Tájékozódik, és tudomásul veszi, ha a mérések eredménye hitelesnek bizonyul.

DOMBAI TÜNDE

GYÁLARÉTI VÉNUSZ

A Szeged határában megtalált mélypont megközelíthetetlen, mert nádas sártenger borítja, és nem jelöli semmi. Ezért a szintjelzéshez megfelelő hely továbbra is Tiszasziget – mondja a geoinformatikus. Pedig a gyálarét-lúdvári határ is felmutatott már nevezetességet. A hatvanas években a Móra-múzeum régészei egy 7700-7800 évvel ezelőtti újkőkori település nyomaira bukkantak itt. *Horváth Ferenc* régész elmondta: parasztgazdálkodással foglalkozó népcsoport nyomait találták, várét nem. Előkerült viszont egy termékenységet szimbolizáló kultusz-szobrocska. A szertartások kellékeként használt, tizenhat centiméteres nőfigura – szakszóval „zsírfarú" – telt idomai miatt a Lúdvári Vénusz nevet kapta. A múzeum tulajdona, és most is látható a vásárhelyi állandó kiállításon.

SÜLLYEDŰNK

A tengerszint felett mért magasság viszonylagos – máshol van az egyezményes nullapont világszerte. Hazánkban a második világháborúig az Adriai-tenger Triesztnél mért szintjét vették alapul a térképészek, akkor az egész keleti blokk országai áttértek a Balti-tengernél lévő königsbergi nullához és minden 67 centivel feljebb került. Az uniós országokban megint más, az amszterdami nullapont a mérvadó, ez a königsbergitől 14 centivel alacsonyabban van. Ehhez a rendszerhez hazánk még nem csatlakozott.

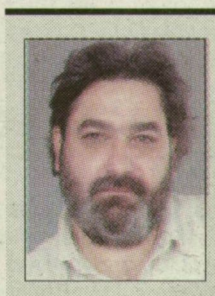

Élődonor

SZABÓ C. SZILÁRD

„Amit ma láttak, az szándékos átverés volt, félrevezettük önöket. De a probléma halálosan komoly" – mentegetőzött annak a holland televíziónak a vezetője, aki a Big Donorshow-val megvezette az egész világot. Emlékezetes: júniusban három, állandó dialízis-kezelésre szoruló fiatal beteg vetélkedett azért, hogy melyikük kapja meg egy harminchét éves haldokló asszony veséjét. A valóságshow már előre nagy felháborodást váltott ki Hollandiában és a vezető hírtelevízióknak, a BBC-nek és a CNN-nek köszönhetően az egész világon. A műsor bírálói etikátlannak és ízléstelennek nevezték az ötletet, amelynek kitalálóit gonoszabbaknak tartották a szervkereskedőknél, mondván: nem lehet szórakoztatásra felhasználni a végletekig elkeseredett betegeket.

Aztán a botrányból bombasiker lett, miután a televíziós show-ban bejelentették: játék volt az egész, a betegeket színészek alakították, és a műsorral arra akarták felhívni a figyelmet, hogy mekkora hiány van szervadományozókból. A show után több mint tizenkétezer holland ajánlotta fel szerveit átültetésre, ami négyszerese volt a havi átlagnak. Történt mindez abban az országban, ahol négy évet kell várni egy veseátültetésre, és donor hiányában évente legalább kétszázan meghalnak. Nálunk átlagosan három évet kell várni egy veseátültetésre – ha időközben nem változik meg a beteg állapota és van számára immunológiailag megfelelő szerv.

Nyilvánvalóan nem kapott volna ekkora figyelmet a téma, ha csak arról beszélgetnek a műsorban, hogy kevés a donor. A botrányra viszont mindenki odafigyelt. Ilyen az ember. A média pedig, természetéből adódóan, imádja és ma már tervezi is a cirkuszt, mert sokszor csak így tudja magára és az adott ügyre irányítani a figyelmet. Új keletű szóval médiahacknek is nevezik az ilyet, ami ellen nem lehet kifogást emelni, ha jó ügyet szolgál.

Nagyon messze áll a médiahacktől annak a szegedi családnak a története, akikről lapunk Szieszta mellékletében írunk. Noha itt nincs semmi csavar, nincs semmi trükk, biztos vagyok abban, hogy ha kis időre is, de a figyelem középpontjába kerül az élődonoros szervátültetés, amitől nálunk még mindig nagyon félnek az adományozók. Pedig ennél a megoldásnál tervezhető a műtét, sokkal jobb a szervek túlélési mutatója és kevesebb gyógyszert igényel az ellátás. Az Egyesült Államokban az átültetések hatvan, Norvégiában pedig harminc százaléka élődonoros transzplantáció. Itthon összesen három(!) százalék ez az arány. Ezt a számot valahogyan növelni kellene. Javallom, szóljunk a holland tévéseknek...

Új csomagolás a Hungeritnél

Százmillió Szentesnek

MUNKATÁRSUNKTÓL

Csomagolástechnológiai újítást fejlesztett ki és vezetett be a szentesi Hungerit Zrt., a Sealed Air Cryvac céggel együttműködve. A beruházás értéke megközelíti a százmillió forintot. A *Magyar József* elnök-vezérigazgató vezette cégnél az új gépnek köszönhetően jelentősen növekszik a csomagolókapacitás, és termékeik eltarthatósági ideje a duplájára emelkedik. A korszerű eljárással teljesen szárazak maradnak a tartósítószer nélkül készült baromfihús-készítmények. A Hungerit árui eddig is megfeleltek az élelmiszerbiztonsági követelményeknek, az új technológia alkalmazásával azonban a termékeik 18-21 napig megőrzik szavatossági idejüket, az eddigi 8-10 nap helyett, anélkül, hogy tartósítószert adnának hozzá.

A szegedi betegek szerint az egészségügyi reform nem hozott javulást

Hiába jött a vizitdíj, a hálapénz mégis maradt

Majdnem egy éve kezdődött el a hazai egészségügyi rendszer átalakítása, amit a szaktárca az ellátás javításával magyaráz. A betegek azonban nemigen érzékelik a színvonal-emelkedést. A vizitdíj szerintük nem szünteti meg a hálapénzt, továbbra is hónapokat várnak vizsgálatra, és a több-biztosítós modell sem hozza el a Kánaánt.

Várakozók a szegedi rendelőintézet folyosóján. Sokallják az üresjáratokat *Fotó: Frank Yvette*

Közel egy éve zajlik a kormány által egészségügyi reformnak nevezett átalakítási folyamat. Kíváncsiak voltunk, a szegedi betegek mennyire érzékelik a szolgáltatásjavulást.

– Ide-oda küldözgetik az embert: csak itt fönt tudom meg a szakorvostól, hogy lent kellett volna befizetnem a vizitdíjat, úgyhogy újra le, aztán föl, pedig szívbeteg vagyok. Hátha meghalok, aztán már nem kell kezelni, meg fizetni a nyugdíjamat – beszélt felháborodva tegnap délelőtt egy sándorfalvi asszony a szegedi „SZTK" szemészetén. A vizitdíjat egyébként nem bánja, mert „Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen", és jobb is mint a hálapénz – amivel szemben állítólag bevezették. Az idős asszony azt azért hozzátette: mostani műtétjénél is adott hálapénzt, két orvosnak. Az egyik az volt, aki a beavatkozást elrontotta, a másik az, aki helyrehozta kollégája hibáját.

– Jobb nem lett az ellátás, az biztos – jelentette ki *Vérné*, aki idős édesanyjával várta a bebocsátást a kardiológiai szakrendelésre. Időpontra jöttek, de azóta már fél óra telt el a váróban, hiába. A fiatalabb nő szerint nem állapot, hogy hosszú hónapok múlva adnak csak időpontot vizsgálatra. Addig akár meg is halhat az ember. Elmosolyodott, és legyintett, amikor arról kérdeztük: valóban kevesebb hálapénzt adnak-e, amióta vizitdíjat fizetnek. Azt mondja, most már nemcsak hálapénzt adnak, de legombolnak róluk 3-4-szer háromszáz forintot is, mire eljutnak egy szakorvosig.

– Nem értem ezt a több-biztosítós dolgot, de a Hollandiában élő rokonaim azt mondják: ne számítsak arra, hogy attól rögtön jobb lesz minden. Majd pár évtized múlva, talán – mondta a nyolcvanéves *Ilonka* néni, aki a belgyógyászaton várt vizsgálatra. Hozzátette: bár jó erőben érzi magát, ha javulni is fog az egészségügyi ellátás, azt ő már úgysem éri meg.

– Fél napomba telik, hogy bekerüljek a szakorvoshoz. Reggel nyolckor kezdődik a munka az ambulancián, vizitdíjat viszont csak fél kilenctől lehet befizetni, ezért minden előjegyzett vizsgálatom csúszott. A röntgen előtt két órát vártam – mondta „élményeit" tegnap délben az új klinika traumatológiai ambulanciája előtt a kékre gipszelt kezű *Fazekas Péter*. A bonyolult törést szenvedett főiskolásról csupán azt kellene eldönteni: levehető-e már a rögzítés az alkarjáról. Mint mondta, leginkább ez a holt idő idegesíti, az ellátást viszont magas színvonalúnak tartja. – Sajnálom őket. Több beteg is ordítozva zúdítja rájuk az összes baját. Rajtuk csattan az ostor, pedig nem is ők tehetnek erről az egész gázhalmazról – utalt a fiatalember az ambulancián dolgozó szakemberekre, mielőtt a nevét kiabálta a váróban a röntgenaszszisztens.

T. R.